

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS PILIETYBĖS ĮSTATYMO NR. XI-1196 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-430(2)“ PROJEKTO
(TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP-21-1091(4); TAIS NR. 21-27977(6))**

2021-10-12 Nr. NV-2491

Vilnius

1. Projekto rengėja. Vidaus reikalų ministerija.

2. Projekto tikslas. Pateikti Vyriausybės išvadą dėl Seimo narės D. Asanavičiūtės teikiamo Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo Nr. XI-1196 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-430(2) (toliau – Įstatymo projektas).

Įstatymo projektu siūloma papildyti Pilietybės įstatymo 2 straipsnį ir apibrėžti „asmens, iki 1940 m. birželio 15 d. turėjusio Lietuvos Respublikos pilietybę“ sąvoką, siekiant spręsti nenuoseklus šios sąvokos taikymo problemas ir mažinti įrodinėjimo našta asmenims, kurie kreipiasi dėl Lietuvos pilietybės atkūrimo.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad „asmuo, iki 1940 m. birželio 15 d. turėjęs Lietuvos Respublikos pilietybę – asmuo, bet kuriuo metu iki 1940 m. birželio 15 d. turėjęs Lietuvos Respublikos pilietybę. Ši sąvoka neapima asmenų, kurie Lietuvos Respublikos pilietybės neteko atlikus Lietuvos Respublikos įstatymais numatytas privalomas procedūras ir šių asmenų atžvilgiu priimti Lietuvos Respublikos įstatymų numatyti sprendimai dėl Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo.“

3. Dabartinė situacija. Lietuvos Respublikos Seimo valdyba 2021 m. liepos 1 d. sprendimu Nr. SV-S-140 paprašė Vyriausybės pateikti išvadą dėl Įstatymo projekto.

Šiuo metu Pilietybės įstatyme „asmens, iki 1940 m. birželio 15 d. turėjusio Lietuvos Respublikos pilietybę“ sąvoka nėra apibrėžta, tačiau pagal Pilietybės įstatymą teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę turi asmenys, iki 1940 m. birželio 15 d. turėję Lietuvos Respublikos pilietybę ir jų palikuonys. Siūloma apibrėžti sąvoką, pagal kurią teisę atkurti pilietybę turėtų asmuo, bet kuriuo metu iki 1940 m. birželio 15 d. turėjęs Lietuvos Respublikos pilietybę, galėtų būti sudarytos teisinės prielaidos Lietuvos Respublikos pilietybės tęstinumo principo neužtikrinimui.

4. Projekto esmė. Siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projekto tikslui, tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui įvertinti, ar pasirinktos teisinio reguliavimo priemonės yra tinkamos atsižvelgiant į šiuos aspektus:

- siūlomas teisinis reguliavimas neatitiktų Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamos praktikos ir išaiškinimų Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo byloje;
- vertintina, ar siūlomu teisiniu reguliavimu būtų užtikrinamas Lietuvos Respublikos ir jos pilietybės tęstinumo principas ir atitiktis Pilietybės įstatyme įtvirtintam pilietybės atkūrimo institutui, jeigu pilietybė būtų atkuriamas asmeniui (jo palikuoniui), kuris pagal 1922 m., 1928 m. ir 1938 m. Lietuvos Konstitucijų nuostatas dėl pilietybės negalėjo būti Lietuvos piliečiu;
- diskutuotina, ar siūloma sąvoka neišplėstų rato asmenų, galinčių kreiptis dėl Lietuvos pilietybės atkūrimo ir neatsisakyti turimos kitos valstybės pilietybės;
- diskutuotina, ar pagrįstai išskiriami asmenys, kurių atžvilgiu buvo priimti Lietuvos Respublikos įstatymų numatyti sprendimai dėl Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo, kai asmenys, kurių atžvilgiu tokie sprendimai nebuvo priimti dėl to, kad informacija apie įgytą

kitos valstybės pilietybę to meto Lietuvos Respublikos institucijoms nebuvo žinoma, ar dėl kitų priežasčių, ir jų palikuonys galėtų pasinaudoti teise tapti Lietuvos Respublikos piliečiais;

- atkreiptinas dėmesys į tai, kad nėra tikslių duomenų, ar valstybės archyvuose yra išlikę visi duomenys apie asmenų pilietybę ar apie jos netekimą (panaikinimą).

5. Derinimas. Projektas nustatyta tvarka derintas su Teisingumo ministerija ir Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija.

Pažymėtina, kad Projektas buvo tikslinamas, atsižvelgiant į gautą Užsienio reikalų ministerijos nuomonę, kad Įstatymo projekto nuostatos ir jo aiškinamajame rašte išdėstyti tikslai ir argumentai svarstyti, atsižvelgiant į Aštuonioliktosios Vyriausybės programos nuostatas dėl ryšių su Lietuvos diaspora užsienyje stiprinimo, aktyvesnio diasporos įtraukimo į Lietuvos valstybės, jos gerovės ir saugumo kūrimą. Patikslintas Projektas darbo tvarka suderintas su Užsienio reikalų ministerija, Teisingumo ministerija ir Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija.

6. Atitikimas Vyriausybės programai. Projektas Vyriausybės programos nuostatų tiesiogiai neįgyvendina.

Vyriausybės išvada Seimui turėjo būti pateikta 2021 m. rugpjūčio 2 d.

7. Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome atsisakyti Projekto 5 punkto, kuriuo siūloma Įstatymo projektu siūlomą teisinį reguliavimą pagrįsti jo aiškinamajame rašte.

Projektą siūlome svarstyti Tarpinstituciniame pasitarime.

Viešojo valdymo grupės patarėja

Asta Klapatauskienė